

Vuokkiniemen volosti 150 vuotta sitten

Suunnilleen tällaiselta näytti Vuokkiniemen pokosta 150 vuotta sitten, joskin kuva on myöhemmältä ajalta (1894 I. K. Inha). Kun nykypäivän matkailija saapuu Vienan valtatieä Vuokkiniemeen, näkymä on hieman toisenlainen.

Vuokkiniemen volostiin eli kuntaan kuului vuonna 1850 väestönlaskentatietojen mukaan kolme kyläpiiriä – Vuokkiniemi, Kostamus ja Uhtua – joissa oli kaikkiaan 27 kylää ja asukkaita yhteensä 3 452, jotka kuuluivat 386 ruokakuntaan.

Kyläpiiri	kylä	asukk.	ruokakuntia
Vuokkiniemi	12	1 935	212
Kostamus	10	752	87
Uhtua	5	765	87

Huomautus: Se osa Uhtuan kylää, joka sijaitsi joen rannan oikealla puolella, kuului tuohon aikaan Vuokkiniemen volostin.

Vuokkiniemen kyläpiiri oli suurin. Siihen kuuluivat seuraavat kylät:

Kylä	asukk.	ruokakuntia
Vuokkiniemi	455	55
Keynäsjärvi	155	17
Tsenaniemi	27	3
Kivijärvi	160	13
Latvajärvi	233	25
Venehjärvi	110	16
Ponkalahti	54	5
Vuoninen	355	36
Mölkö	28	3
Pirttilahti	93	12
Jyvöälähti	242	25
Livojoki	23	2

Kostamuksen kyläpiiriin kuuluivat:

Kylä	asukk.	ruokakuntia
Kostamus	155	16
Kenttjärvi	64	6
Kontokki	57	5
Kiimasjärvi	47	8
Nokeus	7	2

Niljalahti	61	7
Akonlahti	166	28
Vuokinsalmi	11	4
Saarijärvi	18	2
Niskajärvi	67	7

Uhtuan kyläpiiriin kuuluivat:

Kylä	asukk.	ruokakuntia
Uhtua	475	49
Röhö	134	21
Tiirojärvi	75	7
Kantoniemi	35	5
Voikula (Häme)	49	5

Nyt haluan kertoa tarkemmin synnyinkyläni Vuokkiniemen asukkaista. Kuten mainitsin, vuoden 1850 väestönlaskentatietojen mukaan Vuokkiniemessä oli rekisteröity 55 ruokakuntaa tai ehkä oikeastaan taloa ja talon isäntää. Kun luetteloa tarkastelee lähemmin, selviää, että neljän talon isännät ja heidän omaisensa, jotka olivat olleet elossa edellisen väestönlaskennan aikaan 1834, olivat kuolleet ennen vuotta 1850. Ne ruokakunnat olivat seuraavat:

13.	Semen Ivanov	synt. 1782	kuollut 1838
29.	Kozma Ivanov	synt. 1785	kuollut 1842
40.	Leonti Prokopjev Vasarajev	synt. 1776	kuollut 1846
45.	Iosif (Osip) Makarov Matvejev	synt. 1783	kuollut 1847

Pavel Grigorjev Garmujev perheineen, jotka vuonna 1834 kuuluivat ruokakuntaan n:o 39, olivat ennen vuotta 1850 (tarkkaa vuotta ei luettelossa ole) siirtyneet asumaan Pirttilahden kylään. Näin ollen todellisuudessa ruokakuntia Vuokkiniemessä vuonna 1850 oli 50 asukkaita 460. Seuraavassa taulukossa ovat suvut, jotka tuohon aikaan asuivat kylässä:

Sukunimi	ruokakuntia	perheitä	asukkaita
1) Remsujev	14	29	142
2) Rettijev	7	18	78
3) Denisov	4	9	40
4) Titov	3	5	21
5) Kirilov	2	7	28
6) Mittojev	2	6	25
7) Lipkin	2	5	18
8) Garmujev	2	4	17
9) Matvejev	2	3	13
10) Bogdanov	2	2	6
11) Vasarajev	1	4	15
12) Torvijev	1	3	10
13) Prohorov	1	2	9
14) Kondratjev	1	2	8
15) Loginov	1	2	8
16) Andronov	1	2	7
17) Danilov	1	1	5
18) Semenov	1	1	4
19) Pavlov	1	1	3
20) Feodorov	1	1	3

Remsujeveja, kuten näemme, asui Vuokkiniemessä eniten. Heitä oli lähes 31 prosenttia kylän eläjästä. Toiseksi eniten oli Rettijeveja – melkein 17 prosenttia. Näin ollen vuonna 1850 puolet Vuokkiniemen asukkaista kuului näihin kahteen sukuun, Remsujev ja Rettijev.

Olen tutkinut näitä sukuja paljon, sillä äitini isän suku oli Rettijeveja ja näiden sukujen kesken oli solmittu ehkä kymmeniäkin avioliittoja. Koska en ole onnistunut löytämään arkistoista tarvittavia todisteita, niin olen tullut päättelämällä siihen olettamukseen, että näiden Vuokkiniemen Rettijevien esi-isiä olivat Fedor eli karjalaksi Huoti ja hänen poikansa Jevsei Fedorov. Huotista en ole muuta tietoa löytänyt; oletan hänen syntyneen noin vuonna 1690. Hänen poikansa Jevsei oli vuoden 1782 väestönlaskennan mukaan syntynyt 1715 ja kuollut 1770. Sukunimistä ei noissa vanhoissa tiedoissa ole mitään mainintaa niin kuin niitä ei tuohon aikaan olisi käytössä ollutkaan. Ehkä se näin olikin.

Jevsein vaimona oli Maria Jakovleva (Jaakon tytär) Vuokkiniemestä, käsitykseni mukaan omaa sukuaan Remsujeveja. Hän oli syntynyt 1716 ja oli elossa vielä 1782 – 65 vuotiaana. Tällä pariskunnalla oli ainakin viisi poikaa: Kornil s. 1750, Grigor s. 1760, Fedor s. 1763, Fedor 2-nen s. 1764 ja Kondrat s. 1766.

Matti Pöllän teoksessa ”Vianan Karjalan etnisen koostumuksen rakenne” ei ole tarkkaa tietoa Rettijevien suvun ilmestymisestä Vuokkiniemeen. Kun tiedot puuttuvat Petroskoin arkistosta, uskallan tässä sanoa vain, että ainakin vuonna 1762 Vuokkiniemessä asui Jevsei Fedorov, joka oli Rettijevien sukua.

Remsujeveja asui Vuokkiniemessä siihen aikaan (1762) kolme perhettä: Potap Jakovlevin (s. 1724), Jeremei Ivanovin (s. 1727) ja Mitrofan Ivanovin (s. 1738). Näiden lisäksi oletan, että Ivan Nikitin (s. 1696) ja Rodion Nikitin (s. 1698) olivat myös Remsujeveja. Tässä mielipiteeni käy ristiin Matti Pöllän em. teoksen kanssa, jossa sivulla 125 nämä henkilöt luetaan Lesosen sukuun. Tutkittavanani ovat olleet vuoden 1782 väestönlaskentatiedot ja nämä nimet ovat kaikki esillä, myös Maksima Leonti Ivanovin poika, joka oli syntynyt 1762, mutta väestönlaskentatietojen mukaan kuollut jo 1781; näin ollen hän ei ole voinut osallistua sotaan eikä elää 53-vuotiaaksi.

Tiedämme, että vanhoissa asiakirjoissa voi olla ja onkin virheitä, ehkä väärennöksiäkin, koska noina aikoina oli monta syytä (esim. kylissä ei ollut pappia) siihen, miksi lapsen syntymäaikaa ei heti merkitty muistiin kirjoihin, vaan vasta sitten, kun lapsi kastettiin. Tämä taas tapahtui usein monen vuoden kuluttua syntymästä niin, etteivät lapsen vanhemmatkaan enää tarkasti muistaneet syntymäaikaa.

Olettamukseen, etteivät Potap ja Rodion Nikitin olleet Lesosen sukua vaikutti myös se, että vuonna 1850 Vuokkiniemessä ei asunut ainoatakaan Lesosta. Tietojen mukaan vuonna 1782 Ivan Nikitinin ruokakuntaan kuului kymmenen henkeä ja Rodion Nikitinin ruokakuntaan kuusi henkeä. Nämä yhteensä 16 henkeä olivat nuorempaa polvea; Ivan ja Rodion vaimoineen olivat jo kuolleet. Näin siis päättelämällä tehty tutkimus ja usko siihen, etteivät kaikki Ivan ja Rodion Nikitinin jälkeläiset vuosien 1782-1850 välisenä aikana olleet muuttaneet pois Vuokkiniemestä antavat minulle mahdollisuuden olettaa näiden miesten ja heidän jälkeläistensä olevan Remsujevin eikä Lesosen sukua. Toivottavasti tulevan kesän aikana toteutuu monivuotinen haaveeni – matka Arkangelin arkistoon. Sieltä odotan

löytäväni tarvittavia lisätietoja tutkimukseeni ja voin todistaa oikeaksi olettamukseni.

Vuokkiniemen kylän vanhimpia asukkaita olivat vuonna 1850 seuraavat: Vasili Andronov 95 v, Ivan Stepanov Mittojev 85 v, Agafja Nikitina Denisova 78 v, Matrona Kirilova Remsujeva 75 v sekä Agripina Danilova Matvejeva 74 v. Naisten syntymävuosia ei ole helppoa tarkistaa, sillä on vaikea määrittää suku, mihin he kuuluivat ennen miehelle menoa.

Kirjoituksen alussa totesin, että Vuokkiniemessä oli 50 ruokakuntaa, joissa väkiluku vaihteli yhdestä kahteenkymmeneen ja ylikin. Suurimmat ruokakunnat olivat seuraavat: Vedenikt Stepanov Remsujevin, johon kuului kolmen veljeksien – Vedenkt, Stepan ja Iosif – perheet, yhteensä 20 henkeä, Pahom Aleksejev Denisovin, johon kuului kolmen veljeksien - Pahom, Jegor ja Arhip ja Pahomin kahden pojan Mihailin ja Iisakin - perheet, yhteensä 20 henkeä, Vasili Fedorov Rettijevin, johon kuului hänen neljän poikansa – Matvei, Andrei, Vasili ja Jakov – perheet, yhteensä 21 henkeä, Ivan Petrov Kirilovin, johon kuului neljän veljeksien – Ivan, Jegor, Ignat ja Semen – sekä heidän setänsä Jegor Fedorov Kirilovin kahden pojan Fedorin ja Ivanin perheet, yhteensä 23 henkeä.

Valitettavasti kyläläisten ammateista ja elinkeinoista ei väestönlaskentatiedoissa eikä kirkonkirjoissa ole lähempiä tietoja, vain se, että he olivat talonpoikia. Tiedämme, että Vianan Karjalan kylissä useimmilla miehillä oli lisäelinkeinona merikalastus Vianan merellä tai Barentsinmerellä, laukkukauppa tai jotakin muuta. Olen jonkin verran tutkinut vuosien 1830 ja 1831 Kemn kihlakunnan rahaston myönnettyjen passien luetteloja. Passin sai joko puoleksi vuodeksi, vuodeksi tai kahdeksi vuodeksi ja hinta oli talonpojilta vastaavasti 3, 5 ja 10 ruplaa. Kauppiaalle vuoden voimassa oleva passi maksoi 25 ruplaa. Vuosina 1830-31 annettiin yhteensä 1 366 passia. Kuukausittain määrä vaihteli; eniten passeja annettiin maaliskuussa, jolloin suuri osa hakijoista oli Viananmeren rannikkokylistä, Loppukesän aikana passin hakijat olivat paljolti Kemn kihlakunnan syrjäkylistä.

Joitakin tietoja taloudesta ja elinkeinoista olen löytänyt Vuokkiniemen volostin yksityistalouluetteloista vuosilta 1883-1885. Näissä luetteloissa on tietoja ruokakuntien koosta, työkykyisistä, muualla oleskelevista, talouden kylvö – ja niittymaista, karjasta, veneistä, lisäelinkeinoista ja vuosituloista.

Lopuksi en voi olla huomauttamatta, että jää epäselväksi, miksi esimerkiksi Vuokkiniemen kyläpiirin kyläluettelosta puuttuvat mm. Tollonjoki, Piesunki ja Riinunjärvi. Voi myös kysyä, onko kaikkien kylien, lohkotilojen tai huuttorien asukkaat pantu kirjoihin väestönlaskennassa. Ainakin näyttää siltä, että esimerkiksi Piesungin senaikaiset asukkaat, Mefodi Mihejev Kondratjevin perhe on jäänyt laskennan ulkopuolelle. Ehkä monet muutkin. Tämä esimerkiksi todistaa sen, että jos pystyy sukututkimuksessa varmistamaan esi-isien täydet nimet, oikeat syntymä –, vihkimis - ja kuolinajat useasta eri lähteestä, niin silloin tiedot suurella varmuudella pitävät paikkansa.

Lähdeluettelo:

- Karjalan tasavallan kansallisarkisto, Petroskoi
 - fond 4, opis 19, delo 25/205
 - fond 4, opis 18, delo 9/58
 - fond 665, opis 2, svjaska 1
 - fond 226, opis 9, delo 11, opis 10, delo 4/12.

RUDOLF TOIVONEN
 Petroskoi

Itkuvirsiyhdistys aikoo elvyttää vanhat perinteet

Suomeen on perustettu kevään kuluessa itkuvirsiyhdistys iki-vanhan karjalaisen perinteen elvyttämiseksi ja vaalimiseksi. Tarjoituksena on järjestää mm. koulutusta sekä matkoja itkuvirsimaille Karjalaan ja tehostaa alan tutkimusta.

Kiinnostus itkuvirsiperinteeseen on viime vuosina kasvanut, ja itkuvirsien harrastajat ovat järjestäneet tapaamisia eri puolilla Suomea.

Itkuvirsiin voi tutustua esim. lukemalla Unelma Konkan kirjan ”Ikuinen ikävä” (1985).